

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

OKM/14/0101/2019

Lausunto Turun yliopiston esityksestä yliopiston koulutusvastuun täsmentämisestä

Tekniikan akateemiset TEK esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

Koulutusmäärien lisääminen kansallisella tasolla perusteltua

Diplomi-insinöörin koulutuksen suorittaneiden työllisyysaste on parantunut parin viime vuoden ajan, vuodesta 2016. Työllisyyden kasvu on kuitenkin nyt pysähtynyt. Teknologia-alan yrityksistä ja muualta yksityiseltä sektorilta on saatu viestiä, että yritykset tarvitsisivat muun muassa koulutettuja ja päteviä diplomi-insinöörejä. Tämän vuoksi TEK kannattaakin sitä, että DI-koulutuksen koulutusmäärien maltillista lisäämistä harkitaan kansallisella tasolla.

Turun yliopisto perustelee esitystään Varsinais-Suomessa esiintyvällä diplomi-insinööritason osaajapulalla. Päteviä työntekijöitä on jo joidenkin vuosien ajan ollut selvästi tarvetta vähemmän, mikä on osaltaan hidastanut Varsinais-Suomen alueen talouskasvua ja kilpailukyvyyn kehittymistä.

Lisäksi Varsinais-Suomessa on tehty erittäin hyvää työtä matematiikan ja luonnontieteiden suosion lisäämiseksi. Tämä on näkynyt muun muassa ylioppilastutkinnon ainevalinnoissa pitkän matematiikan suorittavien määrän kasvuna muutaman viime vuoden aikana. Näyttää siltä, että DI-koulutuksen kannalta riittävällä pohjaosaamisella varustettuja korkeakoulukelpoisia hakijoita on siis seudulla riittävästi.

Perusedellytykset koulutuksen laajentamiselle huolettavat

TEK on kuitenkin huolissaan DI-koulutuksen laajentamisen edellytyksistä Turun yliopistossa. TEK:n vastavalmistuneiden kyselyn¹ mukaan TY:sta valmistuvat diplomi-insinöörit ovat jo nykyisellään selvästi tyytymättömämpiä saamaansa koulutukseen kuin muissa yliopistoissa opiskelleet. Erityisesti opiskelijoiden ohjaus ja tuki ovat opiskelijapalautteen mukaan muita yliopistoja heikommalla tasolla. Alle puolet (48%) valmistuneista on täysin tyytyväisiä suorittamiinsa opintoihin, mikä on Suomen yliopistojen tekniikan yksiköiden heikoin tulos.

Toisaalta yliopistollisen koulutuksen luonteeseen kuuluu olennaisesti vahvat kytkökset tieteenalan tutkimukseen. Turun yliopiston esityksessä kuvailun kilpailukykyisen tekniikan osaamiskeskittymän toimintaedellytyksiä tulee tarkastella myös tiedepoliittisesta näkökulmasta. Olemassa oleva tutkimuksellinen perusta yliopistokoulutukselle ei näytä tukevan perustutkintokoulutuksen koulutusmäärien merkittävää laajentamista.

Kaiken kaikkiaan Turun yliopiston esitys tekniikan alan koulutusmäärien laajentamiseksi ei anna syytä olettaa, että sen toteuttamiseksi tehdyt suunnitelmat olisivat riittävän yksityiskohtaiset ja kattavat, erityisesti yliopistokoulutuksen perusedellytysten ja laadun kannalta tarkasteltuna.

Huolelliselle valmistelulle otettava aikaa

TEK ei kannata esitettyjä välittömiä laajennuksia tekniikan alan koulutusvastuisiin. Kunkin yliopiston koulutusvastuiden muuttamista tulee tarkastella käytettävissä olevien resurssien ja suunniteltujen investointien valossa. Koulutusmäärien kasvattamisen tulee tapahtua koulutuksen laadusta tinkimättä ja riittävän vahvan tutkimuksellisen perustan tukemana. Muutokset tulee valmistella

¹ TEK Graduate Survey, tuloskooste 2018. <https://www.tek.fi/fi/ uutishuone/tutkimukset/vastavalmistuneiden-palautekysely>.

huolellisesti ja seikkaperäisesti siten, että koulutuksen laadun kannalta keskeisten resurssien riittävyys ja muut edellytykset käyvät ilmi riippumattomasta arvioinnista säädösvalmistelun yhteydessä.

TEK on kuitenkin mielellään mukana säädösvalmistelussa, jossa tavoitellaan Varsinais-Suomen alueen diplomi-insinöörikoulutuksen pitkäjänteistä kehittämistä. Alkaneella hallituskaudella voidaan varmasti valmistella oikean suuntaisia päätöksiä vankalta ja todennetulta tietopohjalta ponnistaen.

Lisäksi TEK muistuttaa verkostoyliopisto FITechin tärkeästä roolista tekniikan alan osaajapulan ratkaisussa. Vasta toimintansa aloittanut FITech on jo nyt pystynyt uudella tavalla laajentamaan tekniikan koulutusta ja luomaan tuoreita ratkaisuja sekä tutkintokoulutuksen että täydennyskoulutuksen kohtaamiin haasteisiin. FITechin antama koulutus helpottaa osaltaan erityisesti Varsinais-Suomen kohtaamaa osaajapulaa sekä pidemmällä aikavälillä että lyhyemmällä tähtäimellä tavalla, johon aikaa vievä tutkintokoulutus on turhan hidas ratkaisu.

TEK huomauttaa vielä kunnioittavasti, että esitetyn kaltaisissa tieteenalan ja koulutusalan kannalta merkittävässä asioissa olisi toivottavaa, että korkeakoulujen lisäksi valmisteluun osallistettaisiin myös alan kannalta relevantit työmarkkinajärjestöt, kuten tässä tapauksessa esimerkiksi Teknologiateollisuus ja TEK.

Helsingissä 8.7.2019

Jari Jokinen
toiminnanjohtaja

Juhani Nokela
yhteiskuntasuhdejohtaja

Tekniikan akateemiset TEK

Lisätietoja:

Yhteiskuntasuhdejohtaja Juhani Nokela, +358 40 754 7459, juhani.nokela@tek.fi